

ACCIONS DE CUSTÒDIA PER A PROMOURE LA CONSERVACIÓ DE L'ÀREA MARINA CANONS DEL MARESME

Miriam Romagosa, Carla Álvarez i Manel Gazo
SUBMON – Conservació, Estudi i Divulgació del Medi Marí.
C/ Rabassa, 49-51 Loc-1 08024 Barcelona - www.submon.org

La Custòdia Marina es defineix com “una estratègia de conservació que intenta generar la responsabilitat dels organismes competencials i dels usuaris del medi marí en la seva conservació i el bon ús dels seus recursos naturals, culturals i paisatgístics”.

Sota aquest marc de treball, s’ha desenvolupat un programa d’accions de custòdia per tal de promoure la conservació de l’Àrea Marina Canons del Maresme, a través de la implicació dels usuaris del medi marí, els ens de govern locals i l’administració competent. Una de les línies estratègiques a seguir es la de promoure la protecció de la zona de cara a la preservació de cetacis, que son un dels valors ecològics de major importància.

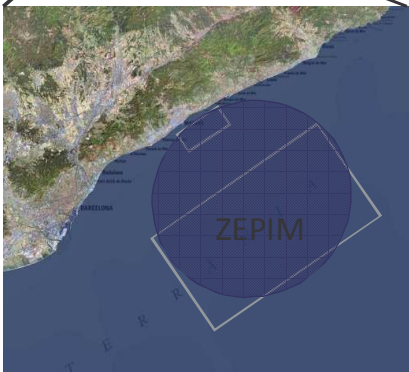
Àrea de Custòdia

L'àrea marina de custòdia, amb una extensió de 2300 Km², es troba situada davant la comarca del Maresme, La Selva i el Barcelonès i s’hi troben dos hàbitats diferenciats: La zona de canons submarins i la zona costanera.

L'àrea de Canons submarins, més allunyada de la costa, fou proposada l'any 2002 com a zona ZEPIM (Zona especialment protegida d'importància pel Mediterrani) fruit d'un estudi dut a terme pel Ministeri de Medi Ambient per definir àrees importants per a la conservació dels cetacis.¹ La zona compresa entre els canons i la costa es caracteritza

per la presència d'una praderia posidònia (*Posidonia oceanica*) ja inclosa a la Xarxa Natura 2000 i per la presència de dofins mulars (*Tursiops truncatus*) una espècie costanera inclosa al Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades i a la Directiva Hàbitats en els annexos II y IV.

Per què realitzar accions de custòdia als Canons Submarins del Maresme?

Valors ecològics

•Dins l'àrea marina de custòdia hi podem trobar 5 de les 8 espècies de cetacis presents al Mediterrani: El rorcual comú (*Balaenoptera physalus*), el cap d'olla gris (*Grampus griseus*), el dofí llistat (*Stenella coeruleoalba*), el dofí comú (*Delphinus delphis*) i el dofí mular així com una espècie de tortuga, la tortuga babaua (*Caretta caretta*). Totes aquestes espècies es troben incloses dins el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades i una d'elles, el dofí mular, és troba dins l'annex II i IV de la Directiva Hàbitats degut a la recessió que experimenten les seves poblacions mediterrànies².

•Cal destacar també la importància dels canons submarins com a estructures canalitzadores de la matèria orgànica de la superfície terrestre fins a les planes abissals. Aquesta característica els converteix en hàbitats rics en nutrients i amb una elevada biodiversitat.

Impactes ambientals

•El tràfic marítim de mercaderies i de passatgers (creuers i ferris) generen contaminació acústica³ i a vegades la col·lisió accidental amb grans cetacis, com el rorcual comú.

•La contaminació química i orgànica provinent de les aigües residuals del litoral, dels abocaments accidentals d'operacions portuàries i del riu Besòs.

•La gran gran quantitat de deixalles en forma de plàstics i altres materials.

•La intensa activitat pesquera present a l'àrea fa que la major part de les espècies comercials de peix es trobin sota una elevada pressió pesquera, fet que repercuteix directament sobre els cetacis pel que fa a la disponibilitat de l'aliment⁴.

•Finalment, i sobretot durant els mesos d'estiu, la presència de molts vaixells esportius també provoca un impacte important, tant pel soroll com per la aproximació inadequada als animals.

Com es promou la protecció?

Per a la declaració d'una àrea com a protegida és necessari dur a terme els següents passos:

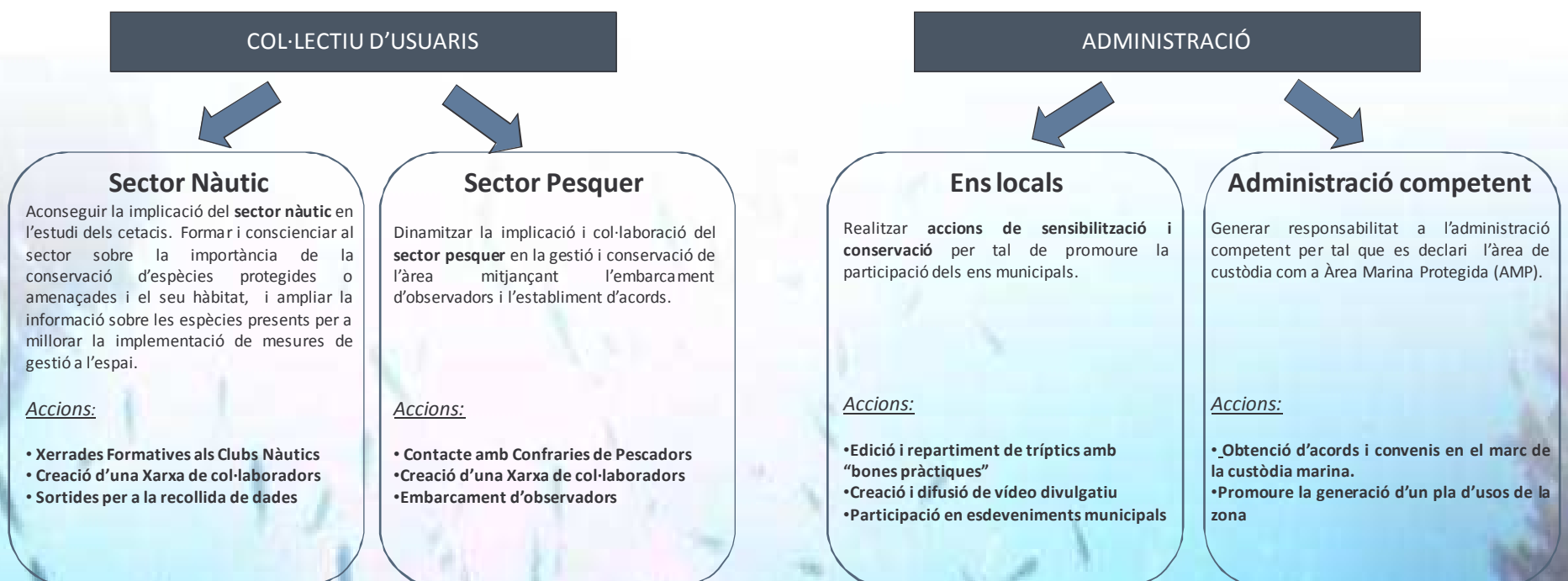
- Estudiar les espècies que hi habiten per determinar quin ús fan de la zona i com es distribueixen.
- La divulgació dels valors ecològics de la zona així com el suport de tots els usuaris de l'àrea.
- Generació de responsabilitats a les administracions competents perquè es declari legalment la zona com a protegida i s'hi estableixin mesures de protecció.

Amb aquest programa de custòdia es pretén completar una part d'aquest procés amb l'objectiu final de crear una Àrea Marina Protegida (AMP) als Canons del Maresme i la zona adjacent.

Accions de custòdia

Les accions van encaminades a l'establiment d'acords de custòdia que contribueixin a la protecció de l'àrea marina dels Canons del Maresme. Degut a que es tracta d'un àmbit marí d'aigües exteriors on l'única administració competent és l'Estat es proposa l'establiment d'acords amb usuaris i ens locals basats en el compromís i la col·laboració.

1. Raga, J. A. and Pantoja, J. (eds). 2004. *Proyecto Mediterráneo. Zonas de especial interés para la conservación de los cetáceos en el Mediterráneo español*. 219pp. Ministerio de Medio Ambiente. Organismo Autónomo Parques Nacionales. Madrid.
2. Forcada J., Gazo M., Aguilari A., Gonzalvo J., Fernández-Contreras M. (2004). *Bottlenose dolphin abundance in the NW Mediterranean: addressing heterogeneity in distribution*. Mar Ecol Prog Ser. Vol. 275: 275-287
3. Mas, A., van der Schaar, M., Morell, M., Alonso, J.M., Llarena, M., Solé, M., André, M., *Acoustic map of the oceans: a tool for management*. 22nd Annual Conference of the European Cetacean Society, Egmond and Zee, The Netherlands, Mar 2008.
4. Bearzi G., Fortuna C.M., Reeves R. (2008). *Ecology and conservation of common bottlenose dolphins Tursiops truncatus in the Mediterranean Sea*. Mammal Rev.